

Hľadanie indiánskej Ameriky: Minulosť, prítomnosť, ... budúcnosť?

Dne 13. února 2017 proběhla na *Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnavě* konference zaměřená na původní obyvatel Ameriky. Po velmi dlouhém období se tak uskutečnilo setkání slovenských i českých badatelů, kteří se zabývají indiány Severní a Jižní Ameriky z různých perspektiv. Konferenci zorganizoval Radoslav Hlúšek spolu s Adamem Uhnákem z *Katedry etnologie a mimoeurópskych štúdií Filozofickej fakulty UCM*. Akce se zúčastnili zástupci z řad etnologů, antropologů, religionistů, historiků, geografů a právníků.

Konferenci otevřel Peter Vyšný příspěvkem *Zločin a trest v nahuaských městských štátoch Tenochtitlan a Texcoco v predhispánskom období*, který diskutoval téma kultury viny a kultury hanby ve zmíněných lokalitách. Adam Uhnák pokračoval prezentací zaměřenou na projekt mexického ministerstva cestovního ruchu – *Pueblos Mágicos* a na plánované i neplánované dopady tohoto projektu na obyvatel cílených „rozvojových“ míst na příkladu lokalit Tepotzlanu a Cuetzalanu. Jakub Špoták poté navázal tématem *Nezvyčajné kalendárne zápisy na mayských nástenných malbách: prípad štruktúry B-XIII v Uaxactúne* a Mayové byli i tématem dalšího projevu – Tomáš Drápela popsal mytické kategorie mayské urbanizace a urbánní reprezentace mýtu.

V příspěvku *Julius Nestler a tzv. Nestlerova sbírka v Náprstkově muzeu v Praze: Po stopách rané amerikanistiky v českých zemích* Markéta Křížová diskutovala osobnost Nestlera – okultisty, badatele, německého nacionalisty a sběratele. Křížová se zaměřila na proces utváření a nakládání s tzv. Nestlerovou sbírkou, složenou z artefaktů a zřejmě i z turistických

předmětů z **Bolívie, a také na souvztažnost** těchto procesů s politickým děním nejen v době jejího vzniku v druhé dekádě 20. století, ale i v dobách socialistického Československa.

Přemysl Mácha v příspěvku *Indiánské sebeurčení v architektuře a urbanismu na příkladu Nového Mexika* rozvíjel mimo jiné i koncept hranic ve vztahu k identitě a etnicitě, poukázal na důležitost vztahu mezi identitou a prostorem a na nutnost architektonicko-urbanistické roviny tohoto provázání pro úspěšnost autonomistického hnutí.

Radoslav Hlúšek promítl a detailně okomentoval svůj filmový snímek z Mexika zachycující obřad uzavření vody, který prezentoval pod názvem *Zatvorenie vody. Etnografia jedného nahuaského rituálu*.

Martin Heřmanský přenesl publikum příspěvkem *Indiánská Amerika mezi Hvězdnými válkami a Disneyovskými princeznami: Reprezentace indiánů v hračkářském průmyslu* do světa hračkářství, internetových obchodů a dětských fantazií. Nabídl pohled lišící se od současného dominujícího postkoloniálního diskurzu mnoha akademiků z řad původních obyvatel Severní Ameriky zaměřeného na reprezentaci. Důraz totiž kladl na hračky zobrazující konstrukt indiána a na kognitivní perspektivu dětí ve středoevropské perspektivě. Podle Heřmanského hračky s indiánskou tematikou nereprezentují „opravdové“ ani „současné“ indiány, nejsou proto primárně reprezentací indiánů. To, že se jejich reprezentací stávají, je důsledek aplikací schémat myšlení dospělých, kteří objektům významy přidávají a formují tak myšlení dětí.

Následoval příspěvek *Filmování jako proces sebereflexe v středoevropském*

„prostoru ušlechtilého divocha“, v němž jsem představila metodologické otázky týkající se převážně etických rozměrů nejen vůči všem aktérům filmového procesu, ale také vůči různým publikům. Ty vznikly v průběhu tvorby filmu *Lakros – to je způsob života* (2014). Konference byla zakončena promítáním etnografického filmu *Globální lakrosová vesnice* (Šavelková – Durňak 2015).

Součástí konference byla i výstava fotografií z Mexika, jejímž autorem byl Adam Uhnák.

V souladu se záměrem pořadatelů se jednalo o velmi milou a komorní akci, která by se měla stát zahájením každoročního setkávání badatelů zaměřených na původní obyvatele Ameriky v následujících letech. Některé z příspěvků budou dostupné v časopise *Ethnologia Actualis*.

Lívia Šavelková

(KSV FF, Univerzita Pardubice)

8. ročník Antropofestu – mezinárodního filmového festivalu s antropologickou tematikou

Ve dnech 27.–28. ledna 2017 proběhl v Praze další ročník Antropofestu. Tento festival založili absolventi sociální antropologie Univerzity Pardubice před 8 lety a přes nedostatečné financování jej nejen statečně na dobrovolnické bázi udržují, ale stále se snaží o jeho rozvoj. Po mnoha letech se promítání přesunulo z divadla Dobeška přes kino Bio Oko do Kina Pilotů. Antropofest tak poprvé získal k promítání dva sály, které však neznamenaly zásadní navýšení počtu promítaných filmů, s následnými debatami s jejich tvůrci, ale spíše dramaturgický posun. Podle jedné z organizátorek Antropofestu – Štěpánky Proučilové – získání druhého sálu hlavně umožnilo uspořádání dvou delších panelových diskusí, které letos zaštil Anthropicures, z. s.

Diváci si tak vedle výběru z 18 filmů (ze 47 přihlášených) mohli poslechnout debatu zaměřenou na téma vzájemné pozice etnografického a dokumentárního filmu v současném česko-slovenském

prostoru, kterou pod moderováním Michala Pavláška vedla Jaroslava Panáková s Ivo Bystřičanem. Druhá diskuse probíhala v angličtině a jejími diskutanty byli zkušení odborníci vizuální antropologie – Frode Storaas (předseda Nordic Anthropological Film Association) a Evgeny Aleksandrov (vedoucí vizuální antropologie v Muzeu věd o Zemi na Lomonosově státní univerzitě v Moskvě) za doprovodu Eleny Danilko (Institut etnologie a antropologie ruské Akademie věd), kteří pod taktovkou Pavla Boreckého uvažovali nad etno-filmem a nad specifiky formování antropologických filmů v různých částech světa. Obě diskuse byly přenášeny on-line, což velmi prakticky rozšířilo publikum.

Nabídka filmů letošního Antropofestu odrážela neutuchající zájem veřejnosti (a tým Antropofestu tento požadavek naplnil) o téma migrace a etnicity, které bylo prezentováno v různých perspektivách (biografické, s akcentem na paměť,